

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

36. årg.

Bergen, Torsdag 16. november 1950.

Nr. 46

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Utlandet: Til Danmark, Sverige og Island kr. 10.00, ellers kr. 16.00 pr. år.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850. Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Fiskerioversikt for uken som endte 11. november.

I begynnelsen av uken satte det inn med kuling, som har vært meget hemmende for fisket langs vestkysten og kysten av Nord-Norge. Således har det i uken vært mindre av sild i de 3 nordlige fylker. I Trøndelag tok sildefisket et oppsving i de indre deler av Trondheimsfjorden fra slutten av uken. Om bakkfisket og fisket ved kysten er å si, at det ble avbrutt av været, men at utbyttet før det kom så langt, var ganske bra. Deltakelsen i seifisket med garn fra Andenes øker og fangstene er til dels bra. I Finnmark er det større fangster i siste uke enn i forrige av både torsk og hyse, men for øvrig er det fangstnedgang. Rusefisket var noe hemmet av værforholdene, mens teinefisket etter hummer og krabbe synes å ha foregått om lag som vanlig.

Sildefisket:

En regner med at det er bra utsikter for fisket i Finnmark og Troms, men i siste uke var det atskillig værhindring. I Finnmark ble det med not oppfisket 8760 hl, hvorav på Laksefjord 4200, Kobbefjord, Måsøy 1100, Snefjord 200, Repparfjord 2710 Lerrisfjord og Rafsbotn i Alta 250 og 300 hl. I Troms var ukefangsten 14 530 hl, hvorav på Kvenangen 1500, Burfjord i Kvenangen 90, Nordreisa 7600, Storfjord, Lyngen 1340, Ulsfjord 2750, Malangen 130 og Mefjord i Senja 120 hl. Det alt overveiende av fangstene både i Finnmark og Troms ble levert til sildoljefabrikker. I Nordland var ukefangsten 1740 hl, hvorav på Herjangen 170 og på Helgeland 1570 hl. På Helgeland har fangstene både be-

stått av hermetikkvare, agnsild og litt saltevare. I Nord-Trøndelag har det foregått litt fiske på Oppeløyfjord og Namsen. Ukefangsten var 1135 hl til hermetikk. Alt i alt var ukefangsten i Nord-Norge på 26 165 hl.

I Trøndelag har det siden lørdag 11. november foregått ganske bra fiske ved Levanger og Steinkjær. I uken ble det i distriktet Buholmsråsa—Stad opp-tatt 6000 hl småsild, hvorav 4543 hl til hermetikk, 278 til sildolje og 1179 hl til agn. Sør for Stad har fisket vært ubetydelig med ukefangst bare 99 hl fet-sild og 62 hl småsild.

Pr. 4. november er det fisket 259 394 hl fetsild, hvorav saltet 53 952, til hermetikk 2922, sildolje 163 758 hl mot i fjor: 193 080 — 38 365 — 903 —

57 572. Av småsild er det fisket 345 423 hl, hvorav til salting 7752, hermetikk 122 114, sildolje 169 340 mot i fjor henholdsvis 491 098 — 6276 — 103 287 — 350 515.

Brislingfisket:

I uken har det foregått et ytterst beskjedent brislingfiske i Indre Hardanger og dessuten har det vært en del kasting ved Risør og Kragerø på Sørlandet. Trålfisket ved Skagen fortsetter, men deltakelsen fra norsk side teller nå bare ca. 20 trålere. Disse hadde i uken en samlet fangst på 2800 skj. ren brisling.

Det er nå i alt fisket 315 433 skj. brisling, hvorav til hermetikk 287 527 skj. og til ansjos 27 906 skj.

Bankfisket:

Fra Møre meldes at det i ukens løp er innkommet fra Færøyane 5 kveitebåter med fangster fra 13 til 22 tonn. I begynnelsen av uken kom det inn noen båter fra Egga med opptil 4000 kg, men de senere innkomne båter som ble fordrevet av uværet hadde ikke fangster over 1000 kg. Likedan var det på Botnane med lå og rundfiskfangsten. De siste innkomne båter hadde kort drivtid og lite utbytte. Den samlede ukefangst for Møre oppgis til 377 tonn, hvorav 22 tonn torsk, 28 tonn lange, 25 tonn brosme, 105 tonn sei (småsei), 13,5 tonn hyse, 91,4 tonn kveite, 7 tonn skate og 28 tonn lå. Måløy hadde stor tilgang på pigghå. Den samlede ukefangst oppgis til 274,8 tonn, hvorav nevnes 9 tonn lange, 2,4 tonn brosme og 260 tonn pigghå.

Fisket for Andenes:

Deltakelsen i seifisket med garn er nå øket til 20 båter. Disse hadde i uken fangster på 400 til 2500 kg pr. trekning. I kveitegarnfisket er deltakelsen i tilbakegang, men fangstene delvis bra på 100 til 1200 kg pr. trekning. I ukens løp ble det tilført Andenes 47,5 tonn sei, 16,3 tonn kveite, 1,5 tonn håbrand og 0,6 tonn annen fisk — tils. 65,9 tonn.

Fisket i Finnmark:

Det sies å være ganske gode utsikter for bankfisket, men i siste uke var både dette og fisket nærmere land en del hindret av kuling. Fylkets ukefangst oppgis til 1160 tonn mot 1367 tonn uken før. Torsk- og hysefisket viser økning, men ikke stor nok til å oppveie den stadig større nedgang i seifisket. Av fiske-sortene nevnes torsk med 485 tonn, hyse 421 tonn, sei 197 tonn, brosme 2,6 tonn, kveite 27,8 tonn, flyndre 6,9 tonn, steinbit 3 tonn, uer 11,1 tonn, blåkveite

5,2 tonn. Av torsken ble 266 tonn saltet, 41 tonn hengt, det øvrige iset og frosset. Av hysen ble 384 tonn iset, 22 tonn hengt. Av seien ble 74 tonn hengt, 4 tonn saltet og 119 tonn iset.

Kystfisket for øvrig:

Rusefisket viste litt tilbakegang i siste uke. Det ble av torsk tilført Trondheim 30 tonn og Bergen 12 tonn. For tiden står det på Nordmøre låssatt atskillig småfallen sei, hvorav det ble tilført Trondheim 6 tonn. Også i Sogn og Fjordane er det bra tilgang på småsei, som er større enn den på Nordmøre (såkalt pale). Stavanger melder om betydelig fiske i byens egne distrikter, hvorfra fisketilgangen var på 35 000 kg sei, lyr, torsk etc., og dessuten har byen hatt tilførsler nordfra. Kristiansand S melder at fisket på Skagerakkysten har vært bra — best for Flekkefjord—Lindesnes, hvorfra vesentlige mengder av ukens fangst på 40 000 kg stammet. Av partiet bestod for øvrig halvparten i lyr.

Håbrandfisket holder seg på et mer beskjedent nivå både med hensyn til fangst og deltakelse. Det ble av 7 fartøyer med fangster på 700 til 6000 kg innbrakt tilsammen 20 000 kg.

Hummerfisket holder seg fremdeles betydelig i det nordlige distrikt. Fra Møre meldes det således denne uke om hummertilgang på 17 100 kg. Sørpå i Agderfylkene lagrer fiskerne i utstrakt grad sin fangst selv.

Rekefisket er ikke særlig givende for tiden. På Skagerakkysten nevnes en ukefangst på ca. 10 000 kg, Møre hadde 600 kg og Tromsø 1100 kg.

Av *krabbe* ble det på Møre levert 37 900 kg.

Engelsk mål og vekt omgjort til norsk:

1 pund	=	0,454 kg
1 cwt	=	50,8 »
1 stone	=	6,35 »
1 kit	=	10 stones
1 cran	=	170,47 liter
1 gallon	=	4,54 »
1 tonn	=	1016 kg
1 barrel sild	=	121,2 liter

Fetsild og småsildfisket 1/1—4/11 1950.

	Finnmark—Buholmråsa		Buholmråsa—Stad		Stad—Rogaland		Samlet fangst	
	Fetsild ¹⁾	Småsild	Fetsild ¹⁾	Småsild	Fetsild ¹⁾	Småsild	Fetsild ¹⁾	Småsild
	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
Fersk eksport	—	—	415	4 157	2 054	9 954	2 469	14 111
Saltet	52 055	6 879	1 405	281	492	592	53 952	7 752
Hermetikk	695	11 869	1 881	66 041	346	44 204	2 922	122 114
Fabriksild	142 089	129 654	21 651	33 996	18	5 690	163 758	169 340
Agn	9 038	7 939	12 638	16 894	6 349	1 264	28 025	26 097
Fersk innenlands	1 850	485	1 738	1 430	4 680	4 094	8 268	6 009
Total	205 727	156 826	39 728	122 799	13 939	65 798	259 394	345 423

¹⁾ Inkluderer forfangstsild.

Ut-
landet.

Trålerstreiken på Island vedvarer.

Vi har mottatt to meddelelser om den islandske trålerstreiken. Den første er datert Reykjavik 9. oktober og lyder:

»Det meddeles i bladene i dag at det har vært et nytt meklingsmøte i trålerkonflikten, men visstnok resultatløst. »Alt står ved det samme i tvisten«. — Streiken har nå vedvart i 100 dager, og det hevdes at landet som følge av konflikten har tapt for 70 mill. isl. kroner i fremmed valuta i denne tid.«

Den annen meddelelse er datert 17. oktober og lyder:

»I den islandske trålerstreiken som har vart i over 3 måneder gjøres det nå på ny forsøk på mekling, idet den nåværende fiskeriminister Olafur Thors (av selvstendighetspartiet) og altingsmann, tidligere statsråd, Emil Jonsson (av det sosialdemokratiske parti) er tiltrådt meklings-nemnden etter særskilt oppnevning fra regjeringen.«

Sildefisket fra East-Anglia.

Ifølge »The Fishing News« for 4. november hadde sildefisket for Lowestoft og Yarmouth til 28. oktober gitt en samlet fangst av 76 574 crans til en verdi av £ 232 487 mot på samme tid i fjor 18 210 crans til verdi £ 67 291. På samme tid er det blitt saltet 38 378 tønner, nemlig i Great Yarmouth 26 703 tnr. og i Lowestoft 11 675 tnr. (mot i fjor henholdsvis: 14 250 — 12 390 — 1860).

I »Fish Trades Gazette« samme dato heter det seg at sildeutgangen holder seg rommelig. Søndag 29., mandag 30. og tirsdag 31. oktober var det fremdeles gode fangster, slik at en del båter ble holdt i havn natten mellom mandag og tirsdag.

Tilbakeslag i den amerikanske lakseproduksjon.

»Pacific Fisherman« fremholder i sitt oktobernummer at ugunstige forhold i samtlige amerikanske laksedistrikter, unntatt i deler av Sentral Alaska, har resultert i at nasjonens forsyninger av dette næringsmiddel har nådd sitt laveste nivå i en menneskealder. Alaska, som er hjørnesteinen i verdensforsyningen av hermetisk laks, hadde sin minste produksjon siden i 1921.

En venter ikke at slutt-tallene for Alaskas lakseproduksjon vil nå opp i mer enn 3 100 000 kasser, som er den minste produksjon siden i 1921, da det ble pakket bare 2 605 000 kasser.

Puget Sound og British Columbia, som ventet storfangst av Fraser Sockeyes, opplevde den bitreste skuffelse.

Columbia-river-produksjonen ble blant de aller minste utbytter man har hatt.

Kombinasjonen av høye driftsomkostninger og knapp råstofftilgang har ført markedsprisene for hermetisk laks opp til historiens hittil høyeste priser.

Også Sverige vil foreta utplantning av rødspette.

Ifølge »Svenska Västskustfiskaren« for 25. oktober har Fiskeristyrelsen foreslått at en bevilgning på kr. 18 000 stilles til disposisjon for om- og utplantning av rødspette.

Ved ministermøtet i Udevalla ble en enig om ønskeligheten av et dansk-svensk samarbeid på dette område, hvilket burde iverksettes våren 1951. Anskaffelsen av smårødspetter og transporten til svenske farvann skulle skje med danske fartøyer på svensk bekostning.

Det ble også stillet i utsikt at en fra dansk side skulle bistå ved de biologiske undersøkelser, som burde foretas i forbindelse med utplantningene.

Disse skulle foregå i Øresund, Uddevallafjordene og Gullmaren med om lag to båtlaste smårødspette eller 4000 kg — på hver — tils. 24 000 kg.

Fisk brakt i land i Møre og Romsdal fylke i tiden 1. januar—4. november. 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Iset	Saltet	Hermetik	Hengt	Fiske-mel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk ¹⁾	2 140	1 522	612	6	—	—
Sei.....	²⁾ 9 000	3 071	1 676	89	3 503	661
Lange	4 522	702	3 820	—	—	—
Blålange	190	5	185	—	—	—
Lyr	62	62	—	—	—	—
Brosme.....	1 773	310	1 454	—	9	—
Hyse.....	769	767	1	1	—	—
Kveite	³⁾ 2 109	2 109	—	—	—	—
Gullfl., rødsp. .	25	25	—	—	—	—
Smørflýndre ...	29	29	—	—	—	—
Steinbit	9	9	—	—	—	—
Skate og rokke	425	424	—	—	—	1
Annen fisk....	131	130	—	—	—	1
Håbrand	401	400	—	—	—	1
Pigghå	1 414	1 325	—	—	—	89
Makrellstørje ..	⁴⁾ 832	800	—	32	—	—
Hummer	122	216	—	6	—	—
Reker	48	48	—	—	—	—
Krabbe	359	14	—	345	—	—
I alt	24 360	11 868	7 748	479	3 512	753
Herav til:						
Ålesund	11 590	6 479	4 868	80	163	—
Kristiansund N.	2 059	1 685	314	51	9	—
Smøla	1 489	276	46	37	1 119	11
Bud—Hustad .	679	333	292	26	23	5
Ona—Bjørnsund	678	306	372	—	—	—
Bremsnes	2 890	504	203	63	1 412	708
Haram	385	164	35	176	10	—
Søre Sunnmøre	3 218	1 420	1 588	45	165	—
Grip	554	221	—	1	332	—
Kornstad.....	818	480	30	—	279	29

Lever 7 274 hl, rogn 77 hl.

¹⁾ Ålesund utenom oppsynstiden. ²⁾ Herav 366 tonn levende og 123 tonn på fryseri. ³⁾ Herav 158 tonn på fryseri. ⁴⁾ Herav 100 tonn på fryseri.

Mexicos Stillehavs-rekefiske.

I dette nummer avslutter vi vårt utdrag av »Pacific Fisherman«s artikler om det meksikanske rekefiske.

Vår kilde understreker hvilken betydelig kjøper av amerikanske varer rekeindustrien har utviklet seg til å bli. Trålerflåten som teller 450 fartøyer trenger ikke små mengder av maskiner, jernvarer, maling, notlin, elektriske artikler etc. I stadig stigende utstrekning har de meksikanske produsenter og redere henvendt seg på den annen side av grensen for å få dekket sine behov og for å oppnå en kontinuerlig god service. En av årsakene er den tillit, som er blitt oppbygget mellom begge nasjonene i løpet av de 10 siste år.

Meksikanerne liker å gjøre forretninger her i landet, skriver »Pacific Fisherman«. De har fått visshet for at det utstyr og den ingeniørkunst de har kjøpt her, hviler på et solid grunnlag av ærlig forretningsførsel og dessuten er

understøttet av en gjennomgripende service på alle områder.

I skipsbyggerier fra Tacoma til San Diego og langs Mexicos vestkyst foreres arbeidet med en rekke på bedding stående reketralere av stål og tre. På de meksikanske verksteder alene regner en at om lag 40 trålere er under bygning. Tacoma Boat Building Company har nylig levert en tråler bygget av stål med en motor på 90 hk (diesel). Fartøys lengde var 54 fot, bredde 17 fot. National Steel & Shipbuilding Company, San Diego har under bygging 7 trålere av 54 fots typen, og leverte i 1949 5 trålere. Samtlige 54 fotere har 90 hk dieselmotorer, mens en annen type 65 fotere leveres med 120 hk diesel. Fartøyene (54 fotere) har maskin og rorhus plassert forut. De er utstyrt med »Northern Dragger« vinsjer og har bekvemmeligheter for et mannskap på 8 innkvartert i dekkshuset (rorhuset) og under dekk. Bunkerskapasiteten er på 2266 gallons (am. gallons 3785 liter), ferskvannsbeholdning 824 gals., iskapasitet 28 tonn, nyttelas 14 tonn reker.

Is er en av de viktigste nødvendighetsartikler til dette fiske. Det antas at det medgikk intet mindre enn 130 000 tonn is i 1949/50-sesongen. I inneværende sesong vil kravet bli ennå større. Til gjengjeld har praktisk talt samtlige fryserier utvidet sine isfabrikkers kapasitet.

Den største isfabrikken finnes i Guaymas. Firmanavnet er Planta de Hielo Monarca og firmaet er et datterselskap av Pesquera E Industrializadora de Guaymas. Fabrikken kan fremstille 60 tonn is pr. døgn.

Emballeringen er nøkkelen til den frosne stillehavsrekes kvalitet. Den glaserte eller blokkfrosne 5 pounds pakning betraktes som en standardartikkel, men der er som tidligere nevnt en tydelig tendens henimot pakning av en 12 unzers konsum-pakning, som er uglasert. Reker som er helt innsluttet i et beskyttende islag, som ikke får anledning til å smelte eller fordampe, må sies å være vel preservert. Det er imidlertid innlysende at denne pakningstype er mindre fordelaktig i konsum-salg på grunn av isblokkens dødvekt. Det er dessuten nærmest en umulighet å glasere en så liten pakning, da arbeidet med å tilvirke en glasert blokk passende til en 12 unzers pakning vil øke fremstillingsomkostningene i altfor stor grad.

For det tredje tviler distributørene på at husmødrene vil finne reker innsluttet i en isblokk like akseptabel som pent pakkete ikke glaserte reker. Fempundseneheten blir nesten alltid opptinet før varen utbys til salg, mens 12 unzerpakningen leveres direkte ut til konsumenten, som bringer den med hjem i frossen stand.

Til erstatning for det beskyttende islag, benytter rekeindustrien seg av en i handelen med frosne grønnsaker alminnelig innført bruk av kartonger laget av utvalset papp. Disse er dekket av et lag av voks. Den indre overflate er dekket med et omslag av waterproof-papir, som ikke blir oppbløtt når det utsettes for fuktighet selv over lengre tidsrom.

Denne indre innpakning tjener en dobbelt hensikt, nemlig å forsegle pakningen mot fordampning, samt å forhindre at kartongen absorberer fuktighet fra reken, hvorved den blir bløt og vasstrukken. Det indre omslag skal også hindre produktet fra å fryse fast til kartongen.

Seafood Supreme: Intet sjøprodukt har i det siste tiår oppnådd en så hurtig økende popularitet som reker. I særdeleshet er det blitt stadig mer alminnelig å bruke reker som måltidenes mellomretter eller hovedretter ved siden av

den utstrakte bruk som gjøres av dem, som cocktails eller salater.

Produserende en førsteklases vare med millioner av pund av det største sortement ned til »under 10«, men alminneligst »under 15« på pundet har Mexicos Stillehavs-rekenæring og dens amerikanske importører søkt å etablere rekena som en over hele nasjonen brukt hovedrett både i restauranter og i hjemmene.

Stillehavskysten har alltid foretrukket storreker, har betalt godt for den, og oppdaget at den ga gode penger igjen når den var stekt på fransk manér (French frying). Midtvesten og Øststatene setter også pris på store reker, men den meksikanske rekenæring beklager seg over at den på den annen side av vannskillet ikke har oppnådd full anerkjennelse for sitt produkt, fordi at »French frying« ikke er så populær der som i vesten.

Østpa brukes reken tradisjonelt som cocktails, og det har ikke vært gjort noen større forsøk på å få opplært restauratører og husmødre til å servere reker som hovedrett.

Forandringen synes imidlertid å nærme seg, men langsomt. En fremgangsmåte er en storstilet utdeling av oppskrifter, og på dette område har firmaet Marine Products gått i spissen. Wilbur-Ellis Company har omdelt et stort antall reklamefoldere med fotografier som viser alt om reker fra fersk tilstand til stekepannen.

Meksikanske produsenter trykker nå oppskriftene på en del anerkjente amerikanske tilberedningsmåter og dessuten på de sørfør grensen mest smakfulle måter. Disse blir påtrykt kartongene.

Mexicos produksjon av konserver av fisk og skalldyr i 1949.

Foreliggende statistiske oppgaver viser at Mexicos produksjon i 1949 av hermetiske fiskeprodukter beløp seg til 11 917 tonn til en angitt verdi av 25 680 420 pesos. Til fremstillingen ble anvendt 24 791 tonn fisk (råvare) til en verdi av 6 052 731 pesos (M\$N 8,65 = US\$ 1,00).

I samme år ble det hermetisert 885 tonn skalldyr til en angitt verdi av 5 087 522 pesos. Det anvendte råprodukt utgjorde 1456 tonn, verdi 2 196 992 pesos.

Etter de samme oppgaver innførte Mexico i fjor 277 tonn hermetisk fisk og skalldyr til en samlet verdi av noe over 2 millioner pesos.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Lov av 14. april 1950 om endring i lov om Statens Fiskarbank av 23. april 1948. Rentesatsen for lån til ror- og egnebuer.

Finansdepartementet har ikke noe å bemerke til at rentesatsen for lån mot pant i ror- og egnebuer blir den samme som for lån mot pant i tilvirkningsanlegg, for tiden 3½ pst. p. a.

Ved kongelig resolusjon av 27. d. m. er deretter bestemt: »I medhold av § 22 i lov av 23. april 1948 om Statens Fiskarbank bestemmes:

Fisk brakt i land i Finnmark i tiden 1. januar til 11. november 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Fersk og frosset	Filet	Saltet	Hengt	Fiske-mel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	36 753	2 494	⁴⁾ 262	16 479	¹⁾ 17 518	—
Hyse	6 522	5 564	⁵⁾ 131	40	787	—
Sei	27 345	³⁾ 2 556	176	5 357	12 322	6 934
Brosme	377	—	—	107	270	—
Kveite	1 080	1 066	14	—	—	—
Blåkveite	244	²⁾ 238	6	—	—	—
Flyndre	586	586	—	—	—	—
Uer	676	64	—	6	—	606
Steinbit	4 435	2 608	1 823	4	—	—
I alt	78 018	15 176	2 412	21 993	30 897	7 540

Leverkvantum 69 999 hl, utvunnet 27 728 hl damptran, 2030 hl seiolje. Rogn 3238 hl, hvorav saltet 2040 hl, iset 1162 hl og 36 hl fersk.

¹⁾ Herav 581 tonn rotskjær. ²⁾ Herav 9 tonn frosset. ³⁾ Herav 17 tonn rundfrosset. ⁴⁾ Herav 47 tonn frosset. ⁵⁾ Herav 53 tonn frosset.

Ilandbrakt fisk til Tromsø i tiden 1. januar—4. november 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Iset	Filet	Saltet	Hengt
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	477	144	77	240	16
Sei	115	14	1	12	88
Lange	—	—	—	—	—
Brosme	35	1	—	30	4
Hyse	357	242	103	7	5
Kveite	57	57	—	—	—
Gullflyndre	43	43	—	—	—
Smørflyndre	9	9	—	—	—
Uer	99	¹⁾ 89	10	—	—
Steinbit	81	6	75	—	—
Annen	15	15	—	—	—
Reker	218	218	—	—	—
I alt	1 506	838	266	289	113

493 hl lever og 122 hl rogn, hvorav 61 iset, 22 hermetikk, 38 hl saltet.

¹⁾ Herav 2 tonn til hermetikk.

I.

Punkt 2 i kgl. resolusjon av 22. desember 1948 om rentesatser for Statens Fiskarbanks utlån skal heretter lyde:

2) for 1. prioritets lån i opphalingsslipper, reparasjonsverksteder og anlegg for lagring eller tilvirkning av fisk og fiskeprodukter samt ror- og egnebuer 3½ pst. p. a.

II.

Denne resolusjon trer i kraft straks.»

Fiskeritellingen 1. oktober 1948.

De første resultatene fra fiskeritellingen i 1948 er nå offentliggjort. Vi gjengir her meldingen fra Statistisk Sentralbyrå:

1. oktober 1948 ble det for første gang i Norge holdt en fullstendig fiskeritelling. Tellingen omfattet fiskere, fiskeredskap, fiskefarkoster og fisketilvirkingsanlegg. Tellingsresultatene for fiskere og redskap foreligger nå, og Byrået skal nedenfor gi en oversikt over hovedresultatene. Resultatene for farkoster og tilvirkingsanlegg vil sannsynligvis foreligge i desember.

Som fiskere ble regnet alle personer over 15 år som hadde drevet fiske i sjøen for salg, eller deltatt i slikt fiske i tiden 1. oktober 1947 til 30. september 1948. Dessuten skulle personer som vanligvis drev fiske som yrke, men som på grunn av krigsødelegelser, sykdom m. v. ikke hadde deltatt i fiske i nevnte tidsrom, regnes som fiskere hvis de aktet å vende tilbake til fiske som yrke så snart forholdene tillot det. De viktigste opplysningene som ble innhentet fra fiskerne var: Deltakingen i ulike fiskerier og i annet arbeid i tiden 1. oktober 1947 til 30. september 1948,

tallet på uker som deltakingen varte, hovedyrke, boligforhold, gårdsbruk og husdyrhold. Videre ble det spurt om de eide fiskefarkost på 20 fot eller over alene eller sammen med noen, hva de eide av fiskeredskaper alene og sammen med noen og om de eide sjøhus eller rorbuer alene eller sammen med noen. For å unngå dobbelttelling av felles redskap og for å få med redskap som eides av personer som ikke var fiskere, ble opplysningene om slike redskap innhentet på særskilt skjema.

Tallet på fiskere og uker på fiske.

I alt omfattet tellingen 85 518 fiskere. Av disse hadde 16 737 fiske som eneste yrke, 51 705 hadde fiske som hovedyrke og 17 076 hadde fiske som biyrke. Hver fisker var gjennomsnittlig 20,7 uker på fiske i tiden 1. oktober 1947 til 30. september 1948. For eneyrkefiskerne var det tilsvarende tallet 31,2, for hovedyrkefiskerne 20,4 og for biyrkefiskerne 11,4. Fordelingen på de enkelte kyststrøk fremgår av følgende tabell:

Tallet på fiskere og gjennomsnittlig antall uker på fiske i tiden 1/10 1947 til 30/9 1948.

Kyststrøk	Fiskere i alt	Av disse med fiske som			Uker på fiske i alt	Uker på fiske når fisket er		
		Eneste yrke	Hovedyrke	Biyrke		Eneste yrke	Hovedyrke	Biyrke
Skagerakkysten	5 143	2 544	1 733	866	29,0	35,9	26,6	13,6
Rogaland	6 765	1 687	3 191	1 887	19,5	30,7	19,1	10,1
Hordaland	7 979	1 204	4 924	1 851	19,3	29,1	20,0	11,1
Sogn og Fjordane	5 441	946	3 031	1 464	20,5	30,5	21,8	11,4
Møre og Romsdal	10 796	2 751	5 467	2 578	22,5	32,2	22,5	12,1
Sør-Trøndelag	5 801	1 365	3 087	1 349	22,7	32,8	22,2	13,5
Nord-Trøndelag	2 809	435	1 493	881	21,4	35,0	22,7	12,6
Nordland	20 726	2 576	14 696	3 454	19,5	28,2	20,0	10,8
Troms	13 128	1 441	9 570	2 117	18,4	26,2	18,9	11,2
Finnmark	6 930	1 788	4 513	629	20,9	31,6	18,5	8,3
Riket i alt	85 518	16 737	51 705	17 076	20,7	31,2	20,4	11,4

Av det samlede tallet på fiskere hadde Nordland 24 pst. og de tre nordligste fylkene tilsammen 48 pst. Ser en på fordelingen på ene-, hoved- og biyrke, hadde Møre og Romsdal det største antall fiskere med fiske som eneste yrke. Av fiskerne på Skagerakkysten hadde nesten halvparten fiske som eneste yrke, mens dette bare var tilfelle for 12 pst. av fiskerne i Nordland. Det er også på Skagerakkysten at det gjennomsnittlige antall uker på fiske er størst.

Deltakingen i de viktigste fiskeriene.

Av de 85 518 fiskerne deltok 83 431 i fiske i tiden 1. oktober 1947 til 30. september 1948. 2087 fiskere deltok ikke i fiske i dette tidsrom på grunn av militærtjeneste, sykdom, skolegang eller midlertidig tilknytning til annet erverv. Deltakingen i de viktigste fiskeriene i samme tidsrom var:

Tallet på fiskere

Skreifisket i Lofoten	20 111
Annet skreifiske og vintertorskefiske	11 148
Vårfiske i Finnmark (loddefiske)	8 523
Seifiske	11 718
Vintersildfiske	20 026
Fiske etter forfangstsild, fetsild, fjordsild og småsild	13 891
Brislingfiske	3 019
Sildefiske ved Island	2 721
Makrellfiske	6 323
Bankfiske	5 610

I våre to viktigste fiskerier, skreifisket i Lofoten og vintersildfisket, var deltakingen om lag like stor. Av Lofot-

fiskerne var 12 435 fra Nordland, 5577 fra Troms og 1163 fra Møre og Romsdal. I vintersildfisket var den største deltakingen fra Møre og Romsdal med 5489 fiskere, dernest fra Rogaland med 4421 fiskere og fra Hordaland med 4407 fiskere. Mens det bare var 7 fiskere fra fylkene sønnenfor Møre og Romsdal som deltok i skreifisket i Lofoten, var det 847 fiskere fra de tre nordligste fylkene som deltok i vintersildfisket på Vestlandet. I torskefiskeriene utenom Lofotfisket var deltakingen størst fra Finnmark. I seifisket var den største deltakingen fra Nordland. Fetsild- og småsildfisket viste største deltaking fra Møre og Romsdal, brislingfisket fra Hordaland, sildefisket ved Island og makrellfisket fra Rogaland og i bankfisket var det Møre og Romsdal og Troms som hadde største deltaking.

Deltaking i annet arbeid enn fiske i tiden 1. oktober 1947 til 30. september 1948.

Næring	Tallet på fiskere	Gj.sn. antall uker
Jordbruk og skogbruk	51 920	16,4
Hvalfangst, jakt o. l.	1 035	13,7
Håndverk	2 328	15,5
Industri	8 417	12,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	18 102	12,4
Transport	7 741	14,8
Annnet arbeid	3 931	21,8

En må her være merksam på at samme fisker kan ha hatt arbeid i flere næringer i dette tidsrom. Jordbruk og fiske er den mest alminnelige yrkeskombinasjonen for våre fiskere. Tellingen har derfor også tatt sikte på å gi en oversikt over arealstørrelsen og husdyrholdet ved de bruk som drives av yrkesfiskere.

Viktigere redskap.

I alt oppga 66 147 fiskere å eie eller å være medeiere i fiskeredskaper. Dessuten var det en del som eide redskap uten å være fiskere. Når det gjelder tallet på redskaper, skulle tellingen omfatte alle uten omsyn til hvem som eide dem. For de viktigste redskapene var beholdningen på tellingsdagen:

Jordbruk.

I alt fikk en oppgave over 35 567 bruk som ble drevet av fiskere. Dette tallet omfatter 30 831 bruk med oppgitt jordbruksareal på 5 dekar eller mer, 4139 bruk med husdyrhold uten jordbruksareal eller med oppgitt jordbruksareal på under 5 dekar og 597 bruk med husdyrhold som ikke har svart på spørsmålet om jordbruksareal. Bruk med under 5 dekar jordbruksareal som ikke hadde husdyrhold, var ikke med i tellingen. Det samlede oppgitte jordbruksareal var på 732 344 dekar. Av dette falt 5796 dekar på gruppen husdyrhold med jordbruksareal under 5 dekar. Av husdyr hadde fiskerne 67 896 kyr, 26 815 ungfø, 165 481 sauer og lam, 6965 geiter og kidd og 8348 pelsdyr. Da det er nokså alminnelig at flere små bruk går sammen om en hest, har en ikke funnet få oppgaver over det samlede tallet på hester som eies av fiskere. I alt var det 13 468 bruk som eide eller hadde part i hest.

	Stk.
Snurpenøter for sild	2 137
Andre snurpenøter	1 342
Stengenøter for sild	6 467
Andre stengenøter	3 088
Brislingtrengder, låsenøter og slepenøter	4 703
Laksenøter	9 736
Islands- og storsilddrivgarn	59 717
Vårsild- og fetsildgarn	143 341
Torskegarn	421 973
Makrellgarn	33 560
Lofotliner 1000 angler	28 498
Bankliner 1000 angler	43 460

Sjøhus og rorbuer.

Til tellingen kom det inn oppgaver over i alt 23 506 sjøhus og 464 rorbuer som eides av fiskere. Av sjøhusene hadde Nordland 5261, Møre og Romsdal 3177 og Troms 3099. Av rorbuene lå 280 i Nordland, 58 i Sør-Trøndelag, 37 i Finnmark og 36 i Nord-Trøndelag. I alt var det plass til 3519 personer i rorbuene.

Når det gjelder *fiskefarkostene* kan Byrået foreløpig bare gi oppgave over tallet på fiskere som eier farkost. I alt oppga 25 890 fiskere å eie fiskefarkost på over 20 fot. Av disse oppga 11 052 å eie farkost alene, 14 040 eide farkost sammen med andre, 691 eide farkost både alene og sammen med andre og 107 oppga å eie farkost uten å angi eierforholdet.

Deltakingen i annet arbeid enn fiske.

Ca. 80 pst. av alle fiskerne deltok i annet arbeid enn fiske. Fordelingen på de viktigste næringer fremgår av følgende tabell:

Forsørgelsesbyrde og boligforhold.

De 85 518 fiskerne hadde tilsammen 146 494 personer å forsørge, dvs. i gjennomsnitt 1,7 personer. I alt 43 145 fiskere oppga å bo i eget hus. Disse hadde tilsammen 106 538 personer å forsørge, altså en gjennomsnittlig forsørgelsesbyrde på 2,5 personer. De som bodde i eget hus, ble også spurt om de hadde innlagt lys og vann. Resultatet var:

	Innlagt lys	Innlagt vann
Ja	17 329	15 545
Nei	25 045	26 113
Ikke svar	771	1 487

Av de som svarte på spørsmålene, hadde 41 pst. innlagt lys og 37 pst. hadde innlagt vann. De fylkene som hadde lavest prosenttall for innlagt lys var: Sør-Trøndelag 16 pst., Nordland 27 pst., Troms 27 pst. og Finnmark 28 pst. For innlagt vann hadde følgende fylker de laveste prosenttall: Finnmark 19 pst., Hordaland 30 pst., Nordland 33 pst., Sør-Trøndelag 34 pst. og Troms 37 pst.

Melding fra Fiskeridirektoratets driftsøkonomiske undersøkelser.

Lofotfiskets lønnsomhet 1950.

Ved sekretær Gunnar Steinshamn.

Som et ledd i arbeidet med å bringe klarhet over de økonomiske forhold som vårt fiske drives under, har Fiskeridirektoratet for lofotesesongen 1950 i likhet med tidligere år innhentet materiale for en driftsøkonomisk undersøkelse. I forhold til tidligere år er undersøkelsen for lofotfisket denne gang blitt ikke så lite utvidet, idet hele den storstilte forsøksdrift med snurpenot på lofothavet er

I en undersøkelse som denne som på mange måter arter seg som en undersøkelse av fiskernes inntektsforhold, skulle det også være naturlig å ta med en oversikt over de deltagende fiskere, men oppsynets lister gir ikke opplysninger om mannskapsstørrelsen. Full oversikt over disse forhold får en først når utvalgsformannens beretning foreligger.

Tabell 1.

Deltakelsen i Lofotfisket 1950.

	Antall farkoster:					Prosentfordeling				
	Not- bruk	Garn- bruk	Line- bruk	Juksa- båter	Alle bruks- arter	Not- bruk	Garn- bruk	Line- bruk	Juk- sa- båter	Alle bruks- arter
Båter uten motor	—	9	11	144	164	—	0,9	1,2	10,1	4,6
Motorfarkoster:										
Under 20 fot	—	4	6	61	71	—	0,4	0,6	4,3	2,0
20—24,9 fot.....	—	20	56	409	485	—	2,1	6,1	28,6	13,7
25—29,9 fot.....	—	38	66	234	338	—	4,0	7,0	16,4	9,6
30—34,9 fot.....	5	49	291	183	528	2,4	5,1	30,8	12,8	15,0
35—39,9 fot.....	10	153	304	163	630	4,9	16,0	32,3	11,4	17,8
40—44,9 fot.....	22	203	147	100	472	10,8	21,3	15,6	7,0	13,4
45—49,9 fot.....	29	178	47	69	323	14,2	18,7	5,0	4,8	9,2
50—54,9 fot.....	43	139	4	30	216	21,1	14,6	0,4	2,0	6,1
55—59,9 fot.....	34	70	3	18	125	16,7	7,3	0,3	1,3	3,6
60—69,9 fot.....	44	71	3	6	124	21,6	7,4	0,3	0,4	3,5
70 fot og over	17	10	—	1	28	8,3	1,1	—	0,1	0,8
Uppgitt lengde	—	10	4	12	26	—	1,1	0,4	0,8	0,7
i alt	1)204	954	942	1 430	3 530	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Herav 10 farkoster med synkenot og 194 farkoster tilhørende snurpenotbruk.

trukket inn i analysen. Notdriften skiller seg imidlertid på mange måter så sterkt fra den øvrige lofotdrift, at det vanskelig har latt seg gjøre å sette resultatene for denne brukstype helt og holdent inn i den samme ramme som resultatene for garnbruk, linebruk og juksa. Av flere grunner har en funnet det hensiktsmessig å behandle notdriften for seg, men på en slik måte at en siden med letthet kan trekke sammenlikninger mellom resultatene for notfisket og de eldre brukstyper i Lofoten.

I det følgende skal en legge fram resultatene for garn, line og juksadriften, mens resultatene av notfisket vil bli behandlet i neste nr. av »Fiskets Gang«.

Før en kommer inn på selve driftsresultatene, har en funnet det gunstig å ta med en liten oversikt over deltakelsen i lofotfisket siste sesong. I tabell 1 som er satt opp på grunnlag av ovennevnte spesielle deltakelseslister, er den fiskeflåte som deltok i lofotfisket siste sesong fordelt på bruksarter og størrelsesgrupper. Prosentfordelingen i tabellens siste del skulle gi et godt inntrykk av den rolle som farkostene i de ulike fotgrupper spiller i lofotfisket og de karakteristiske ulikheter for de enkelte bruksarter når det gjelder båtstørrelsen.

Garn, line og juksa.

Undersøkelsen for disse bruksarters vedkommende har i likhet med tidligere år vært drevet som en representativ undersøkelse basert på frivillig innsendte driftsoppgaver fra fiskerne. Oppgavene er gitt på spesielle skjemaer som er delt ut gjennom oppsynet under fisket.

Det foreligger i alt brukbare driftsoppgaver fra 136 båt-lag. Etter hvert som oppgavene er kommet inn, er de blitt gjennomgått, revidert og statistisk bearbeidet etter de samme retningslinjer som i tidligere år.

I alt kom det inn noen flere driftsoppgaver enn de som er tatt med i undersøkelsen, men enkelte viste seg ved revisjonen å være så mangelfullt utfylt at det ikke hadde noen hensikt å ta dem med under bearbeidelsen. På den annen side har de driftsoppgaver som ligger til grunn for undersøkelsen vært så bra utførlige at det bare i noen enkeltstående tilfeller har vært nødvendig å supplere oppgavene med beregnede tall.

For alle bruksarter har det vært noen båt-lag som ikke har gitt nøyaktige opplysninger om fangstkvantum, og dessuten har fire av garnbrukene og et par juksabåter ikke be-

svart spørsmålet om antall sjøværsgener. For de beregninger en har måttet foreta for disse posters vedkommende, har en imidlertid hatt så gode holdepunkter i oppgavene ellers at de beregnede tall ikke skulle rukke materialets holdbarhet.

Undersøkelsesmaterialet.

I tabell 2 gjengir en de viktigste data vedrørende undersøkelsesmaterialet som farkostenes størrelse, mannskapsstyrke, driftstid og fangstresultater. Materialet er gruppert og de enkelte data beregnet på samme måte som for tidligere undersøkelsesår slik at de enkelte opplysninger i tabellen kan sammenliknes med de publiserte resultater fra disse undersøkelser. Når det gjelder opplysningene om sesongens gjennomsnittlige varighet under punkt B. 1., skal en merke at tallene her dekker tiden fra farkosten gikk heimefra og til den forlot Lofoten igjen. Det er driftstiden slik som den er utregnet her som ligger til grunn for beregningen av ukelottene i tabell 3.

Under tabellens punkt D og E er det regnet ut en del gjennomsnittstall som kan ha en viss driftsteknisk interesse. Om lønnsomheten sier disse gjennomsnittstallene for fangstmengden og fangstverdien i og for seg ikke så mye. Lønnsomheten avhenger også av driftskostnadenes størrelse. Og forutsetningen for at den mest fangsteffektive driftsform eller farkostgruppe også skal være den beste driftsøkonomisk sett, må være at det merutbytte denne driftsform eller farkostgruppe gir i forhold til andre ikke oppveies av tilsvarende høyere kostnader.

Legger en ukelotten til grunn, viser det seg således at lott-takerne på begge grupper av juksafarkoster har vært gunstigere stillet enn lott-takerne på de tilsvarende garnbruk til tross for at disse siste har gitt et større bruttoresultat pr. fiskedagsverk.

Materialets representativitet.

I oppstillingen nedenfor har en satt farkostene i undersøkelsesmaterialet i forhold til det samlede antall deltakende farkoster for de forskjellige bruksarter.

	Samlet deltakelse	Undersøkelsesmaterialet	Representasjonsprosent
Garnfarkoster m/motor .	945	53	5,6
Linefarkoster m/motor..	931	37	4,0
Juksafarkoster m/motor.	1 286	46	3,6
I alt	3 162	136	4,3

Av de enkelte bruksarter er det garnbrukene som er sterkest representert, og undersøkelsesmaterialet omfatter 5,6 pst. av alle motorfarkoster som drev med garn i Lofoten siste sesong. Dårligst er representasjonen for juksa. For denne bruksarts vedkommende omfatter undersøkelsesmaterialet bare 3,6 pst. av de deltakende farkoster.

For både garn og juksa viser det seg at de største farkostene er blitt noe sterkere representert enn farkostene i de minste fotgrupper. Da de største farkostene både for garnbruk og juksas vedkommende gjennomsnittlig har gjort

det betydelig bedre enn de mindre farkostene med disse slags bruk, forklarer dette også en del av årsakene til at garn- og juksafarkostene i undersøkelsen gjennomgående har fisket noe bedre enn garn- og juksaflåten som helhet.

Undersøkelsesmaterialet.

Tbll 2. Deltakelse, driftstid og fangstresultater.

	Garnbruk			Linebruk	Juksa	
	I. Over 45 fot	II. 36—45 fot	III. Under 36 fot	Motor-sjøldragere	I. 36 fot og over	II. Under 36 fot
A. Farkoster og mannskap.						
1. Antall farkoster	32	16	5	37	17	29
2. Farkostenes gjennomsn. lengde fot	55,6	41,8	30,8	33,9	43,6	27,0
3. Motorens gjennomsn. størr. HK	53,7	28,6	11,0	16,3	30,0	10,0
4. Antall lottakere i alt	262	98	20	156	120	83
5. Lottakere i gjennomsn. pr. farkost	8,19	6,13	4,00	4,22	7,06	2,86
6. Antall lønnsstakere pr. farkost ¹	1,37	1,12	0,20	0,67	—	—
B. Driftstid m. v.						
1. Sesongens gjennomsnittl. varighet, dager	49	62	59	67	57	65
2. Ant. sjøvær i gj.snitt pr. farkost	29,1	37,4	31,2	37,4	27,4	29,5
C. Totalfangster.						
1. Samlet fangstmengde, tonn ..	1 661,1	530,0	82,6	660,5	435,2	267,1
2. Brutto fangstverdi i alt ² , kr.	924281	291365	43409	369778	241631	150969
D. Gjennomsnittsfangster.						
1. Fangstmengde pr. farkost, tonn ..	51,91	33,09	16,51	17,85	25,60	9,21
2. Fangstmengde pr. sjøvær, tonn ..	1,78	0,89	0,53	0,48	0,93	0,31
3. Fangstmengde pr. fisker, tonn	6,30	5,41	4,13	4,23	3,63	3,22
4. Fangstmengde pr. fiskedagsverk ³ , t.	0,23	0,14	0,12	0,11	0,13	0,11
E. Gjennomsnittsutbytte.						
1. Brutto fangstverdi pr. farkost, kr.	28 884	18 210	8 682	9 994	14 214	5 206
2. Brutto fangstverdi pr. sjøvær, kr.	993	487	278	267	519	177
3. Brutto fangstverdi pr. fisker, kr.	3 528	2 973	2 170	2 370	2 014	1 819
4. Brutto fangstverdi pr. fisked.v. kr.	128	78	64	63	71	63

¹) Kokker, garnbøter, egnere og andre leiekarer.

² Inklusiv verdi av biprodukter. Avgift til omsetningslag fratrukket.

³) Farkostens antall fiskedagsverk regnes ut ved å multiplisere antall fiskere på farkosten med farkostens antall sjøværsgener. Delvise sjøværsgener regnes som 1/2 sjøvær.

Av en samlet fangstmengde for garn og juksa på henholdsvis 24 711 tonn og 13 327¹⁾ tonn har farkostene i undersøkelsen fisket henholdsvis 9,2 pst. og 5,3 pst. En kontrollberegning med utgangspunkt i de veide gjennomsnittsfangster i tabell 4, tyder imidlertid på at differansen mellom disse prosenttall og representasjonsprosentene i oppstillingen foran ikke bare kan tilskrives det forhold at de store farkostene er blitt bedre representert enn de mindre. Fangstresultatene for garn- og juksafarkostene i undersøkelsen ligger nok også gruppevis noe bedre an enn for den store masse med disse slags bruk.

For linebrukenes vedkommende synes farkostene i undersøkelsesmateriale å ligge noe dårligere an rent fangstmessig enn det gjennomgående har vært tilfelle for denne bruksart. Av et totalkvantum på linebruk på 25 198 tonn¹⁾

¹⁾ Oppsynets foreløpige fangsttall,

har nemlig de 4 pst. av linefarkostene som undersøkelsesmateriale omfatter, fisket bare 2,6 pst.

Alt i alt er det derfor ikke usannsynlig at de gjennomsnittlige driftsresultater som fremkommer for garn og juksa gir et litt for gunstig bilde av inntektsforholdene for de fiskere som har deltatt i fisket med slikt bruk, mens det omvendte forhold har gjort seg gjeldende for linefiskernes vedkommende.

Det er klart at et undersøkelsesmateriale som bare omfatter 136 båtlag vanskelig kan gi et så godt tverrsnitt som ønskelig av et så mangeartet og omfattende materiale som lofotflåten og lofotfisket frembyr. Men det materiale som foreligger har vært så pass ensartet, særlig når det gjelder en så viktig ting som utgiftspostene, at de fremlagte driftsresultater fra disse 136 båtlag skulle gi et godt grunnlag for betraktninger omkring lønnsomheten i dette fiske.

Regnskapsresultater.

Tabell 3. Utdrag av båtlagenes regnskaper.

	Garnbruk			Linebruk Motor-sjødragere	Juksa			Garnbruk			Linebruk Motor-sjødragere	Juksa	
	I. Over 45 fot	II. 36—45 fot	III. Under 36 fot		I. 36 fot og over	II. Under 36 fot		I. Over 45 fot	II. 36—45 fot	III. Under 36 fot		I. 36 fot og over	II. Under 36 fot
<i>Data angående materialet:</i>							18. Disse utgifter i alt, kr.	7 334	5 206	2 898	3 602	2 309	823
1. Antall farkoster	32	16	5	37	17	29	Dessuten følg. utgifter:						
2. Antall lottakere pr. farkost	8,19	6,13	4,00	4,22	7,06	2,86	19. Fellesutgifter til kost, kr.	604	315	145	252	395	122
3. Antall lønns-takere pr. farkost	1,37	1,12	0,20	0,67	—	—	20. Tørrmat, kr. ..	230	193	131	129	224	93
<i>Driftsresultater:</i>							<i>Prosenttall:</i>						
Gjennomsnitt pr. farkost.							21. Brutto fangst-verdi.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
4. Fangstmengde t.	51,9	33,1	16,5	17,9	25,6	9,2	22. Båtens part . . .	24,7	20,7	17,9	17,3	20,6	20,0
5. Brutto fangst-verdi, kr.....	28 844	18 210	8 682	9 994	14 214	5 206	23. Mannskap med redskap netto	41,8	40,8	42,8	36,7	58,6	60,1
6. Delingsfangst, kr.....	24 573	15 494	7 475	6 259	11 746	4 385	24. Lønnsinntekter ¹⁾	5,2	7,2	2,8	6,1	—	—
7. Båtens part, kr.	7 143	3 774	1 550	1 733	2 928	1 040	25. Brensel- og smøreolje m.v.	4,7	4,8	3,6	5,0	5,5	6,3
8. Mannskap med redskap, kr. . .	17 430	11 720	5 925	4 526	8 818	3 345	26. Redskaper ²⁾ . . .	19,3	22,7	27,2	8,5	2,2	2,4
9. Beregnet manns-kapsnetto, kr.	12 065	7 420	3 718	3 665	8 335	3 128	27. Agn	—	—	—	20,7	8,0	6,6
10. Netto mannslott for sesongen, kr.	1 473	1 210	930	868	1 181	1 094	28. Hus, lys og brensel m. v.	0,6	0,6	2,5	1,8	0,3	0,5
11. Nettolott pr. man pr. uke, kr.	210	137	110	91	145	119	29. Kost (koklag) og tørrmat	2,9	2,7	3,2	3,8	4,4	4,1
12. Lønnsinntekter i alt ¹⁾ , kr. . .	1 508	1 302	240	613	—	—	30. Andre utgifter..	0,8	0,5	—	0,1	0,4	—
Betalte drifts-utgifter:							<i>Tilleggsopplysn-inger:</i>						
13. Brensel- og smø-olje m. v., kr.	1 342	874	313	498	788	326	32. Største brutto-fangst, kr.	56 156	42 000	24 782	25 710	31 191	13 361
14. Redskaper ²⁾ , kr.	5 592	4 133	2 363	846	314	124	33. Driftstid på far-kosten som had-de denne fangs-ten ant. dager..	85	92	78	95	63	62
15. Agn, kr.	—	—	—	2 068	1 133	344	34. Minste brutto-fangst, kr.	9 350	5 335	768	438	3 183	983
16. Hus, lys, brensel og bøterbu, kr.	166	117	222	176	41	29	35. Driftstid på far-kosten som had-de denne fangs-ten ant. dager..	69	37	48	34	78	70
17. Andre utgifter ³⁾ kr.....	234	82	—	14	56	—							

¹⁾ Hyrer til kokker, garnbøtere, egnere og andre leiekarer.

²⁾ Nyanskaffelser til fisket og div. redskapsutgifter under fisket.

³⁾ I det vesentligste salt og arbeidspenger.

Driftsresultater.

Hvorledes lønnsomheten har artet seg for de ulike bruksarter og for farkoster av forskjellig størrelsesorden, vil en få et inntrykk av ved å studere tabell 3. Tabellen er utarbeidet i samsvar med det oppgjør som båtieren foretar med mannskapet ved sesongens slutt og gir opplysninger om bruttoinntektene, sesongens driftsutgifter og nettoinntektenes fordeling på båt og mannskap. De enkelte regnskapsposter er regnet ut i gjennomsnitt pr. farkost slik at de vertikale kolonner i tabellen stort sett kan betraktes som et oppgjør for en gjennomsnittsfarkost innen vedkommende gruppe. De tekniske data vedkommende gjennomsnittsfarkosten vil en finne under den tilsvarende gruppe i tabell 2.

Når det gjelder de enkelte poster og selve gangen i tabellen skal en få komme med noen korte merknader som forhåpentlig vil lette lesningen.

Delingsfangsten under punkt 6 er fremkommet ved at en fra brutto fangstinntekten har trukket båtlagets fellesutgifter, d. v. s. de utgifter som bæres i fellesskap av båt og mannskap. Hva som går inn i fellesutgiftene varierer selvsagt noe for de ulike bruks typer, men stort sett kan en si at det er de utgifter som oppstår under selve driften som dekkes på denne måte.

For garnbrukene består fellesutgiftene i det vesentligste av de utgifter som faller under postene 13, 16, 17, til dels utgiftene under punkt 19 samt de utgifter som båtlaget har hatt under selve fisket til høttingstråd, iler og vakere m. v. til utskifting av utslitt bruk eller til erstatning av tap. Disse siste utgifter er medtatt under punkt 14 i tabellen.

For linebrukenes vedkommende dekkes foruten de tilsvarende utgifter som for garnbrukene også de forholdsvis store agnutgiftene som fellesutgift for båtlaget, og for juksabåtene hvor redskapsutgiftene spiller en forholdsvis underordnet rolle, bæres også disse i sin helhet som fellesutgift.

Foruten de utgiftsposter som er nevnt foran er lønnsinntektene (d. v. s. hyrer og lottodeler til kokker, egnere, bøtere og leiekarer) konsekvent trukket fra bruttofngsten

som felles utgift før delingen av inntektene. Delingsfangsten under punkt 6 er således den inntektssum som blir delt i lotter mellom farkosten og de egentlige fiskere (lottakerne).

Av sine respektive andeler av delingsfangsten må både farkosten og mannskapet dekke en del utgifter som kan sies å være kostnader for fisket. For farkostens vedkommende blir det først og fremst tale om dekning av en del av de årlige reparasjons- og vedlikeholdskostnader for skrog og motor. Men dessuten må inntektene av lofotfisket dekke en forholdsmessig del av de årlige avskrivningskostnader og noe til forrentning av den kapital som er nedlagt i farkosten. Farkostparten under punkt 7 er derfor ikke noen ren driftsnetto for farkosten under lofotfisket.

Mannskapets særutgifter knytter seg først og fremst til det forhold at deres part ikke bare er ren arbeidsinntekt, men for en del har preg av kapitalinntekt, d. v. s. at deres part til dels er inntekt som de har som eiere av redskapskapitalen. Dette gjelder både for garnbrukene og linebrukene. Av sin part må mannskapet således dekke kostnadene som knytter seg til den forringelse redskapene gjennomgår under fisket. Dessuten har mannskapet som regel en del utgifter til kokmat under fisket som de bærer i fellesskap, og en del utgifter til tørrmat som de bærer hver for seg.

Når det gjelder tap og forringelse av redskaper under fisket, kan en regne med at de kostnader dette år om annet medfører for en gruppe farkoster som driver fisket regelmessig, noenlunde tilsvarende de nyanskaffelser av redskaper som foretas før fiskets begynnelse. Det er disse nyanskaffelsene som, i tillegg til mannskapets øvrige særutgifter, er trukket fra mannskapsparten for å komme fram til mannskapsnettoen under punkt 9. De redskapskjøp som er gjort til årets lofotfiske, utgjør for garnbrukene gjennomsnittlig kr. 4805, kr. 3733 og kr. 2070 pr. farkost for henholdsvis gruppe I, gruppe II og gruppe III, og for linebrukene kr. 657 pr. farkost.

Mannslotten fremkommer ved å dividere mannskapsnettoen med antall lottakere. De gjennomsnittlige ukelotter

Tabell 4. *Bruttofangst, utgifter og netto pr. fiskedagsverk og pr. råfisk kilo.*

	Gjennomsnitt pr. fiskedagsverk			Gjennomsnitt pr. råfisk kilo.		
	Garnbruk	Linebruk	Juksabåter	Garnbruk	Linebruk	Juksabåter
	kr.	kr.	kr.	øre	øre	øre
1. Bruttofangst ¹	102,79	62,86	67,60	55,3	56,0	55,9
2. Driftsutgifter i alt (a + b + c + d)	27,46	22,66	10,93	14,8	20,2	9,0
Av dette:						
a) brensel- og smøreolje m. v.	4,77	3,13	3,95	2,7	2,8	3,3
b) redskaper	21,30	5,32	1,55	11,4	4,7	1,3
c) agn	—	13,0	5,00	—	11,6	4,1
d) andre driftsutgifter	1,39	1,20	0,43	0,7	1,1	0,3
3. Driftsnetto (1 - 2)	75,33	40,20	56,67	40,5	35,8	46,9
4. Båtens part	23,86	10,90	13,74	12,8	9,7	11,4
5. Lønnsinntekter	5,85	3,86	—	3,1	3,4	—
6. Netto til mannskap med redskap	45,62	25,44	42,93	24,6	22,7	35,5
7. Av dette koklag og tørrmat	2,95	2,40	2,88	1,6	2,1	2,4
Antall fiskedagsverk i gj.snitt pr. farkost ²⁾	219	159	121	40,70	17,85	14,62
Tonn råfisk i gjennomsnitt pr. farkost						

¹⁾ Verdi av fisk og biprodukter. Avgift til omsetningslag fratrukket.

²⁾ Farkostens antall fiskedagsverk regnes ut ved å multiplisere antall fiskere på farkosten med farkostens antall sjøverdager. Delvise sjøverdager regnes som 1/2 sjøvær.

i punkt 11 er utregnet ved å dividere mannsloppen med sesongens gjennomsnittlige varighet i uker. Det er sesongens gjennomsnittlige varighet i tabell 2 punkt B. 1. som ligger til grunn for denne beregningen, og en viser til det som er sagt foran om denne post.

I sesongens varighet er ikke medtatt noen tid til forberedelse av fisket som ombordbringelse av redskapsutstyr m. v. og heller ikke noen tid for hjemreise fra Lofoten og avsluttende arbeid.

For manges vedkommende er vel forholdet det at de går direkte fra Lofoten til andre fiskefelter hvor de delvis nyter den samme redskapsutrustning, slik at en vankelig kan snakke om en egen forberedelse og avslutning av lofotfisket. Men for andre hvor dette ikke har vært tilfelle, må lottinntektene for lofotfisket dekke en noe lengre arbeidstid enn den rene driftssesong slik denne er utregnet i tabell 2.

I nest siste del av tabell 3 er de forskjellige inntekts- og utgiftsposter regnet ut i prosent av brutto fangstverdien. Denne del av tabellen som gir et godt inntrykk av de enkelte regnskapsposters relative betydning, gir også at klart bilde av den ulike kostnadsstruktur for de forskjellige bruksarter.

I tabell 4 er de enkelte regnskapsposter regnet ut i gjennomsnitt pr. fiskedagsverk og pr. råfisk kilo. Alle garnbrukene er her behandlet under ett, og det samme gjelder juksabåtene som i tabellene foran er delt i to grupper. Under beregningen av det felles gjennomsnitt for alle garnbrukene under ett og det tilsvarende gjennomsnitt for juksabåtene, har en latt de enkelte fotgrupper telle med samme tyngde i gjennomsnittet som deres prosentvise tyngde i hele den flåte som har drevet fiske med vedkommende bruksart i Lofoten siste sesong. Garnbrukene i gruppe I veier således 51 pst., gruppe II 37 pst. og gruppe III 12 pst. i det felles gjennomsnitt for alle garnbruk under ett. Og juksafarkostene i gruppe I og II veier henholdsvis 33 pst. og 67 pst. i fellesgjennomsnittet for denne bruksart. I den utstrekning de

fremlagte driftsresultater for de enkelte fotgrupper er representative for massen innen vedkommende gruppe, skulle også de veide gjennomsnittstall være tilnærmet representative for de enkelte bruksarter.

Tabellens første del gir, om en kan si det slik, et tilnærmet uttrykk for resultatene av arbeidskraftens produktive innsats under de forhold som rådde under siste lofotfiske. Uten at en behøver å legge for mye i de eksakte tall som fremkommer, kan resultatene pr. fiskedagsverk gi høve til interessante sammenlikninger mellom de ulike brukstyper.

Driftsresultatene pr. råfisk kilo i siste del av tabell 4 gir trolig det mest lettfattelige bilde av regnskapspostenes relative betydning for lønnsomheten. En ser her hvor bruttoinntektene av en kilo fisk med biprodukter er blitt av når den er fisket med disse slags redskaper, hvor mye som går med til dekning av driftsutgiftene, og hvor mye som blir igjen til fiskerne som godtgjørelse for deres slit med å ta fisken opp av havet. Tabellen viser tydelig hvilken dominerende rolle redskapsutgiftene spiller for et lønnsomt garnfiske og tilsvarende hvordan de store agnutgiftene lett kan bli line- og juksafiskernes problem.

Når en kjenner prinsippene for fordelingen av inntektene mellom farkost og mannskap, som er berørt under kommentaren til tabell 3, vil en kunne danne seg et forholdsvis holdbart bilde av hvordan lønnsomheten for fiskerne påvirkes av endringer i inntekts- og utgiftspostene.

En har her måttet nøye seg med å legge frem hovedresultatene av undersøkelsene. I denne korte beskrivelse er det derfor ikke blitt høve til å foreta noen nærmere analyse av de forhold som har vært bestemmende for lønnsomheten av siste års lofotfiske.

Etter beskrivelsen av forsøksfisket med snurpenot i neste nr. av »Fiskets Gang«, skal en imidlertid sette opp noen små tabeller som gir høve til sammenlikninger med resultatene for tidligere år og bruksartene i mellom.

„Hva gir fiskeriene oss.“

Foredrag i Norsk Rikskringkasting, 12. oktober 1950.

Ved Erik Heen.

Det er blitt sagt at folket i dette land lever ved havet, på havet og av havet. Når vi ser på hvilke verdier som bringes til landet gjennom våre fiskerier, vår skipsfart og vår fangstvirksomhet i sør og i nord, må vi innrømme at disse ord innebærer en kjerne av sannhet. Nå kan det vel være litt kunstig å si at havet gir oss de inntekter som kommer via skipsfarten, men når det gjelder fiskeriene og fangstvirksomheten så høster vi direkte av havets produksjon. Disse to viktige næringer gis oss verdier som tilsvarer ca. 1 milliard kroner i form av forskjellige produkter, og er av avgjørende betydning for at det norske folk har kunnet nå og opprettholde en levestandard og et kulturelt nivå som det det har i dag. I denne forbindelse skal vi imidlertid ikke befatte oss med hvalfangsten i Antarktis og selfangst i arktiske strøk, men heller se nærmere på hva vi har gjort og gjør for å ta vare på de rikdommer fiskeriene gir oss.

Ser vi på vår relative stilling som fiskerinasjon så kan det ilandbrakte kvantum av fiskeråstoffer gi et visst bilde av de norske fiskeriers internasjonale posisjon. Man har beregnet det totale utbytte av jordens fiskerier til omkring 20 mill. tonn pr. år. Det største kvantum bringes i land i Japan som har et årsutbytte på 3 mill. tonn. U. S. A. fisker opp over 2 mill. tonn og som nr. 3 kommer da Norge med noe over 1 mill. tonn, for øvrig på linje med Storbritannia. Hva Russland fisker vet vi ikke, men sannsynligvis er kvantumet et sted mellom 1 og 2 mill. tonn. Nå er det jo slik at årsutbyttet av fiskeriet kan svinge sterkt, det største kvantum vi har brakt i land i Norge er således henimot 1,4 mill. tonn. Når vi tenker på dette veldige kvantum av et særdeles lett bederverlig råstoff og når vi videre blir oppmerksomme på at fisket foregår i enkelte, til dels korte sesonger, forstår vi at de som skal ta vare på hva fiskeriene

gir oss vil stå overfor en rekke egenartede problemer. De fleste av oss forbinder umiddelbart alt som angår fisk med de mer eller mindre ønskede spesialiteter på middagsbordet, det være seg avkokt torsk, stekt makrell eller en fin flyndre, kort sagt fersk fisk av et eller annet slag. Det er også riktig at det store mål er, og har vært, å kunne skaffe hvem som helst på kloden fersk fisk til enhver tid. Men vi vil lett forstå at dette er en meget vanskelig oppgave. I fersk tilstand er de fleste fiskeslag ikke vel egnet til mat etter et par ukers tid selv om de oppbevares kjølig, d. v. s. ved temperaturer rundt 0° C. Selv i fartens tidsalder er dette for lite til å kunne distribuere disse varene over vide områder. Det er dessuten mange andre faktorer som spiller inn enn selve transporttiden, både behov og tilgang er variable og usikre. Under våre store vinterfiskerier kan vi i løpet av en uke bringe i land 100 000 tonn sild og fisk. Vi ville f. eks. trenge 10 000 store transportfly for å kunne ta unna dette kvantum og de ville heller ikke løse problemene når vi kom til detaljdistribuering og forretningsmessig basis for en slik virksomhet, bortsett fra at vi slett ikke ville vite om alle vil ha denne fisken på dette tidspunkt. Nei, for å ta vare på denne havets grøde må vi gripe til forskjellige midler for å konservere fisken så den kan tåle en rimelig lagrings-tid for å kunne rekke frem til forbrukere over vide områder, og for å gjøre den tilgjengelig når behovet er til stede. De klimatiske forhold mange steder i Norge gjør at vi med stor fordel kan tørke fisk både i saltet og usaltet stand og gjør det mulig på en enkel måte å fremstille naturtørkede produkter, som klippfisk og tørrfisk. Men værforholdene er nå engang usikre og gjør det ønskelig å gjøre seg mindre avhengig av vær og vind, slik at kunstig tørking tas mer og mer i bruk. Den overveiende del av det vi kaller torskeartet fisk, i første rekke torsk og sei, går til klippfisk- og tørrfiskproduksjonen.

Ved å anvende kunstig kjøling kan vi som kjent øke holdbarheten av fersk fisk, men i meget begrenset grad. Som nevnt er holdbarheten for de fleste fiskeslag selv ved 0° C begrenset til ca. 2 uker. Likevel har vi ved stadige forbedringer i behandling, i transport- og distribusjonsapparatet blitt i stand til å distribuere rundt 250 000 tonn fisk og sild i fersk tilstand.

Mange vil gjerne spørre: Kan det tenkes noen metode som kunne gjøre fisk, og for øvrig andre animalske næringsmidler, ubegrenset holdbare i den forstand at de ikke forandrer seg fra den opprinnelige tilstand? Det turde være tvilsomt om det finnes noen slik metode. Men vi kunne tenke oss at oppbevaring ved det absolutte nullpunkt ville bringe oss temmelig nær målet. Det absolutte nullpunkt er ikke 0° C, frysepunktet for vann, men hele ÷ 273° C. Ved det absolutte nullpunkt kan vi vanskelig tenke oss noen forandringer i det hele tatt. Det vil bli temmelig problematisk å nå en slik lav temperatur i praksis, selv om man har klart det i laboratoriet. Men vi har i dag ingen tekniske vanskeligheter i å opprettholde temperaturer under lagring, transport og distribusjon f. eks. rundt ÷ 20 til ÷ 30° C og selv det hjelper oss et godt stykke på vei og tillater oss å oppbevare frosen fisk i flere måneder uten noen påfallende forandringer. Riktignok er det en komplikasjon at varen må fryses, men dette kan også gjennomføres uten å forandre varen i nevneverdig grad.

Fryseindustrien har utviklet seg raskt i de siste 15 år og vi har i dag en rekke tilsmessige fiskefryserier på kysten

som tar vare på mer en 50 000 tonn fisk og sild. Vi eksporterer i dag frosne produkter til en verdi av rundt 50 mill. kroner.

Vi kan også gjøre fiskeprodukter holdbare ved å varme opp varen i tett emballasje til noe over 100° C i en kortere tid — hermetisering. Vår hermetikkindustri som i dag omfatter over 200 bedrifter, befatter seg riktignok ikke bare med råstoffer fra havet, men fiskeproduktene er de helt dominerende i virksomheten og danner i virkeligheten grunnlaget for hele industrien. Hermetikfabrikkene bruker år om annet ca. 50.000 tonn råstoffer fra fiskeriene og produserer en rekke høyverdige produkter til en eksportverdi som kan dreie seg om 100 mill. kroner.

Selv om de virksomheter innenfor fiskeindustrien som vi her har nevnt bearbeider meget store råstoffmengder forslår det likevel ikke når det gjelder å ta vare på de veldige kvanta som bringes på land i de perioder hvor havet er særlig gavmildt.

Et forhold mange ikke er oppmerksom på er at ¼ til ⅓ av alt som fiskes i Norge består av sild og at de eventyrlige mengder som kan bringes på land i noen hektiske vinter-uker, overhodet ikke kunne tas vare på uten en utbygget sildolje- og sildemelindustri.

Man kunne spørre: Utnytter vi virkelig rasjonelt hva fiskeriene gir oss, når vi lar et i og for seg utmerket næringsmiddel som silden faktisk er, opparbeides til förmel og så sende det gjennom en dyremage for i sin tid å skaffe oss eggehvit og fett i form av kjøtt, fleisk og melk med mer eller mindre godt utbytte?

For det første er ikke utbyttet så rent dårlig ved foring av husdyr, dessuten tar vi vare på sildoljen som for en stor del går til spise fett i form av margarin og til verdifullt industrielt bruk. En annen ting er at vi gjennom kraftforing med fiskeeggehviten bedre kan utnytte våre foringsmuligheter ellers, og kan drive et mer rasjonelt husdyrhold. Men for øvrig lar ikke det stilte spørsmål seg besvare rent logisk. Det vesentligste er at et flertall av publikum foretrekker biff, svinekoteletter, melk og smør, og er villig til å betale differensen mellom prisen for disse varer og sildeprodukter. Det er en kjensgjerning at menneskene er langt mer rasjonelle når det gjelder foring av sine dyr, som gir økonomisk utbytte, enn seg selv og sine barn, som hovedsakelig gir utgifter. Nå — industrien får ta tingene som de er, og har da bestrebet seg på å utvikle sildolje- og fiskemelindustrien til å gi den best mulige utnyttelse av råstoffene. Men ekspansjonen i sildefisket har vært så sterk at selv sildolje- og fiskemelindustrien med sin veldige kapasitet har fått vanskeligheter med å kunne avta de enorme mengder som til tider bringes i land.

Industrien har derfor også måttet overveie spørsmålet om en mer utstrakt lagring av råstoffene til produksjonen og se seg om etter mer hensiktsmessige konserveringsmetoder enn den vanlige salting. Bestemmelsene har videre gått ut på å fremstille produktene med størst mulig biologisk verdi, sørge for at minst mulig går til spille i prosessene og videre å raffinere produktene, f. eks. sildoljen til den bredest mulige anvendelse. Sildolje- og fiskemelindustrien har utviklet seg siden århundreskiftet til et viktig ledd i vår fiskeindustri, særlig etter den meget store ekspansjon i selve sildefiskeriene.

Forts. s. 534.

Norges utførsel av fiskeprodukter fra 1. januar til 28. oktober 1950 og i uken som endte 28. oktober.

532

Nr. 46, 16. november 1950

TOLLSTEDER	Fersk sild i alt	Fersk vårsild	Fersk storsild	Fersk fetsild	Fersk forfangst sild	Fersk brisling og småsild	Frossen sild i alt	Frossen vårsild	Frossen storsild	Frossen fetsild	Frossen forfangst sild	Frossen brisling og småsild	Fersk fisk i alt	Fersk torsk	Fersk lange	Fersk sei	Fersk hyse	Fersk makrell	Fersk kveite	Fersk flyndre
	Stat. nr. 4031-36	Stat. nr. 4032	Stat. nr. 4031	Stat. nr. 4034	Stat. nr. 4033	Stat. nr. 4036	Stat. nr. 4041-46	Stat. nr. 4042	Stat. nr. 4041	Stat. nr. 4044	Stat. nr. 4043	Stat. nr. 4045	Stat. nr. 4051-16	Stat. nr. 4051	Stat. nr. 4054	Stat. nr. 4052	Stat. nr. 4053	Stat. nr. 407	Stat. nr. 4061	Stat. nr. 4064
Fredrikstad	53	—	—	—	—	53	—	—	—	—	—	—	99	—	—	—	—	—	—	—
Oslo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	19	—	—	28	—	—	20
Kristiansand S.	86	—	—	—	86	—	11	—	—	—	—	8	3	1	—	—	—	507	—	1
Egersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	18	—	—
Stavanger	84	—	—	—	—	84	1 627	228	946	347	106	—	96	1	—	—	4	24	—	10
Kopervik	—	—	—	—	—	—	—	353	37	125	191	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Haugesund	14 389	14 009	29	—	—	351	1 178	356	545	277	—	—	277	28	—	22	33	148	—	1
Bergen	23 063	1 538	20 856	—	91	578	2 520	229	2 291	—	—	—	5 048	1 100	—	660	1 081	—	355	326
Florø	5 119	356	4 763	—	—	—	304	—	304	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Måløy	2 297	471	1 826	—	—	—	1 002	152	850	—	—	—	1 626	33	—	4	48	—	65	12
Ålesund	4 102	241	3 861	—	—	—	2 620	510	2 110	—	—	—	1 860	224	—	111	343	—	470	22
Molde	68	—	—	—	—	68	347	—	245	—	—	102	18	5	—	—	6	—	5	—
Kristiansund N. ..	50	—	—	—	—	50	637	—	637	—	—	—	363	26	—	—	10	—	27	34
Trondheim	271	—	57	—	—	214	655	—	571	—	—	—	1 133	117	—	37	368	—	235	260
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	1	—	19	7
Svolvær	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	789	318	—	77	113	—	64	93
Tromsø	9	—	—	7	—	2	10	—	—	10	—	—	1 307	295	—	—	372	—	320	134
Hammerfest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	369	7	—	—	182	—	87	74
Vardø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222	—	—	—	111	—	30	80
Andre	190	—	—	—	182	8	—	—	—	—	—	—	822	35	—	8	16	446	160	36
I alt	49 781	16 615	31 392	7	359	1 408	11 264	1 512	8 624	825	114	189	14 733	2 209	—	919	2 716	1 143	1 857	1 099
I uken*)....	28	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	345	3	—	58	11	—	62	35

*) På grunn av korreksjoner og avrunding av tallene til nærmeste hele tonn vil summen av uketal ene ikke alltid stemme med tallene for si alt. Dessuten vil oppgavene fra noen av de nordligste

poststeder på grunn av den sene postgang ikke være kommet inn ved ukessoppjørets slutt. Utførselen blir i slike tilfelle ikke tatt med i uken, men kommer bare med i tallene hittil i år.

TOLLSTEDER	Fersk al	Fersk uer	Fersk brosmme	Fersk pigghå	Fersk håbrand	Fersk laks	Fersk Steinbit	Ferrk rogn	Annenn fersk fisk	Frossen fisk i alt	Frossen torskfilet	Rundfrossen torsk	Frossen seifilet	Rundfrossen sei	Frossen hysefilet	Rundfrossen hyse	Frossen makrell	Frossen annen fisk	Tørrfisk i alt	Klippfisk i alt
	Stat. nr. 412	Stat. nr. 409	Stat. nr. 405e	Stat. nr. 414i	Stat. nr. 414z	Stat. nr. 411i	Stat. nr. 410	Stat. nr. 416	Stat. nr. 405e.57-59 62.63.66-68 8.11z.13.15	Stat. nr. 417i-31	Stat. nr. 417i	Stat. nr. 420z	Stat. nr. 417z	Stat. nr. 420z	Stat. nr. 417z	Stat. nr. 420z	Stat. nr. 422	417a.518.19 420z-421z 423-431	Stat. nr. 433-38	Stat. nr. 439-43
Fredrikstad	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oslo	—	—	—	—	—	18	2	11	49	7	—	9	—	—	—	—	—	33	2	3
Kristiansand S.	2	—	—	—	—	3	—	32	24	—	—	—	—	—	—	—	13	11	—	13
Egersund	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavanger	4	—	—	3	1	6	—	43	409	—	—	—	45	—	—	—	339	25	—	—
Kopervik	2	—	—	—	—	—	—	—	118	—	—	—	—	—	—	—	118	—	—	—
Haugesund	—	—	—	41	2	1	—	1	596	—	—	—	—	—	—	—	356	60	63	—
Bergen	106	—	—	374	428	153	9	105	438	86	4	129	62	14	—	3	140	5 688	2 093	—
Florø	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Måløy	1	—	—	1 411	—	13	—	5	34	343	—	—	—	10	—	—	28	305	—	99
Ålesund	1	—	—	336	—	6	—	102	245	1 143	169	3	—	120	—	—	185	666	1 057	11 378
Molde	—	—	—	—	—	—	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—
Kristiansund N. ..	—	—	—	168	—	12	6	18	2 014	531	16	335	43	15	—	—	—	1 074	479	14 349
Trondheim	—	—	—	—	1	104	—	8	778	332	10	139	53	18	—	—	—	226	404	—
Bodø	—	—	—	—	—	1	—	—	2 240	614	286	863	110	31	—	—	—	336	—	543
Svolvær	—	—	—	—	—	—	—	6	2 286	1 081	122	502	112	46	23	—	—	400	3 066	—
Tromsø	—	6	—	—	—	38	—	3	816	262	—	249	58	76	—	—	—	171	471	—
Hammerfest	—	—	—	—	—	—	—	19	211	18	—	—	85	—	—	—	—	108	—	—
Vardø	—	—	—	—	—	1	—	—	174	34	—	2	—	42	—	—	—	96	13	—
Andre	106	1	—	—	—	9	—	2	462	121	1	85	37	9	—	—	61	148	3	—
I alt	322	7	—	2 333	432	366	15	518	797	12 121	3 255	442	2 313	735	251	23	1 283	3 819	11 246	28 478
I uken*)....	3	—	—	100	46	—	—	—	27	544	10	—	—	247	—	—	248	39	473	279

TOLLSTEDER	Saltet sild i alt	Saltet vårsild	Saltet storsild	Saltet fetsild	Saltet skjærsild	Saltet Nord sjø-sild	Saltet islands-sild	Saltet brisling	Krydder sild	Krydder saltet brisling	Saltet fisk i alt	Saltet rogn	Røykt sild	Hummer	Reker	Andre skalledyr	Hermetikk i alt	Sildemel	Fiskemel (Herund. tørrfiskemel)	Tang mel
	Stat. nr. 444 ₁	Stat. nr. 444 ₁	Stat. nr. 444 ₂	Stat. nr. 444 ₃	Stat. nr. 444 ₄	Stat. nr. 444 ₅	Stat. nr. 444 ₆	Stat. nr. 444 ₇	Stat. nr. 445 ₁	Stat. nr. 445 ₂	Stat. nr. 446 ₁₋₅₆	Stat. nr. 4723 ₁₋₂	Stat. nr. 460	Stat. nr. 466	Stat. nr. 469	St. nr. 467-468 470-471	Stat. nr. 473-97	Stat. nr. 1213 ₁	Stat. nr. 1213 ₂	Stat. nr. 1226
Fredrikstad	—	—	—	—	—	—	—	—	106	—	—	—	—	1	16	3	221	—	—	—
Oslo	35	—	—	—	—	—	35	—	—	—	2	—	5	22	48	3	429	—	—	—
Kristiansand S	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—	125	167	—	27	—	—	—
Egersund	761	570	137	—	—	38	16	—	—	—	—	—	—	71	—	5	2 334	—	—	—
Stavanger	247	113	1	—	—	74	59	—	—	—	157	52	—	202	273	—	14 904	2 213	—	47
Kopervik	3 715	1 670	1 486	—	—	126	433	—	839	—	—	—	—	40	—	—	207	718	—	—
Haugesund	10 735	4 031	5 568	—	—	227	909	—	429	—	46	28	50	—	12	—	834	18 666	—	—
Bergen	21 695	—	19 670	236	160	224	1 405	—	615	6	185	1 775	732	67	104	—	8 534	8 429	543	—
Florø	3 222	—	3 222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	427	270	—	54
Måløy	334	—	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	275	2 506	169	—
Ålesund	6 214	5	5 237	58	—	—	914	—	578	—	2 107	1 298	1 329	—	14	—	582	3 717	423	—
Molde	1 781	9	1 758	14	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	1	—	—	170	—	—
Kristiansund N.	1 291	21	1 060	21	48	—	141	—	48	—	1 399	430	46	—	41	—	934	291	490	217
Trondheim	1 673	—	73	1 576	—	—	24	—	—	—	13	3	—	1	247	97	2 548	685	79	—
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	2 584	302	—
Svolvær	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	208	1 149	—	—	17	—	79	782	4 854	—
Tromsø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	47	—	—	71	—	38	2 017	771	—
Hammerfest	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1 254	789	—
Vardø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 020	—
Andre	2 425	1 490	691	—	—	18	226	—	178	—	2	1	—	12	262	2	372	1 836	1 163	—
I alt	54 131	7 909	39 237	1 908	208	707	4 162	—	2 793	6	4 168	4 783	2 162	430	1 402	105	30 426	48 472	10 603	318
I uken*)	1 817	21	1 106	354	—	32	304	—	80	—	697	2	54	8	28	6	563	1 576	—	90

TOLLSTEDER	Andre forstoffer	Dampmedisintran	Råmedisintran	Blanktran	Brunblanktran	Bruntran	Håtran	Høyvitaminhold. Kveiteolje m. v.	Selolje rå	Bottlenose og spermasettolje rå	Sildeolje rå	Avfalls- tran og tran grakse	Herdet fett	Stearin m. v.	Fett- syrer og olem	Fiske- lin	Guano	Sel-, kobbe- skinn og klappm.	Annet	
	Stat. nr. 1214-16. 23. 1225 ₁	Stat. nr. 1516 _{2,3}	Stat. nr. 1516 ₁	Stat. nr. 1517 1518 ₁	Stat. nr. 1518 ₂	Stat. nr. 1518 ₃	Stat. nr. 1515 ₁₋₃	Stat. nr. 1514	Stat. nr. 1513	Stat. nr. 1511	Stat. nr. 1512	Stat. nr. 1520	Stat. nr. 1543, 1543 ₂	Stat. nr. 1548	Stat. nr. 1550 ₁ 1549	Stat. nr. 1681 ₄	Stat. nr. 1901 ₁₋₃	Stat. nr. 2318 ₁₉	Stat. n ^o . 207.215.461.65.1504.1507 1508.1510.1519.1521 ₁₋₂ 1522.1523.1544.2320-21 4717 ₁ .4724-28.4731 ₁₋₃₂	
Fredrikstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 651	—	—	40 640	—	3 750	—	—	—	23 467	—
Oslo	86	291	1	1 301	1 611	6	190	6 352	182	260	26	289	10	—	49	1	—	176	—	—
Kristiansand S.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Egersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Stavanger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	346	—	2	—
Kopervik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haugesund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	—
Bergen	212	2 574	111	4 881	708	100	337	8 236	670	3	—	992	515	7	5 036	—	—	453	20 831	—
Florø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Måløy	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ålesund	9	1 950	1	1 945	199	13	272	21 263	1 335	10	500	—	—	38	461	—	—	52	788	—
Molde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiansund N.	8	79	—	951	1 863	81	14	—	29	106	—	211	—	—	—	94	4	—	6	—
Trondheim	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svolvær	821	40	—	528	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—
Tromsø	69	32	—	407	303	20	—	—	1 731	50	—	214	—	—	—	—	—	3	20	—
Hammerfest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vardø	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andre	286	14	—	177	536	—	—	72 466	—	6 063	—	246	8 560	160	279	—	—	1	10 824	—
I alt	1 586	4 980	113	10 191	5 220	220	813	108 317	3 947	9 143	526	1 952	49 725	214	9 575	101	350	510	56 237	—
I uken*)	47	205	—	203	16	—	36	44	15	100	—	24	2 891	—	111	6	47	3	2 070	—

Forts. fra nr. 42 s. 531.

Eksempelvis kan industrien avta 600 000 tonn sild og produsere over 100 000 tonn sildemel og 40 000 tonn sildolje til en verdi av noe mellom 150—200 mill. kroner, alt etter som man regner nå for tiden, med de egenartede pris- og omsetningsforhold.

Sildoljen hører til det vi kaller marine oljer — i motsetning til planteoljer som er en av våre viktigste fettkilder. Men vi har også en annen klasse marine oljer, som fremstilles av leveren fra sjødyr. Slike leveroljer er det vi kaller »tran« og den mest kjente er medisintranen som særlig skriver seg fra tofskeleveren.

Tranindustrien er også en betydelig virksomhet innen fiskeindustrien og vi utvinner år om anet 10—15 000 tonn av disse leveroljene. Medisintranen har jo lenge vært anerkjent som et særdeles gunstig tilskudd til ernæringen, lenge før man kjente A-vitaminet som er en viktig bestanddel av all tran. Men vi har grunn til å anta at der er andre biologiske viktige stoffer i leveren.

Nå har man i de siste år lært seg å lage A-vitaminer kunstig og dette kan bety en ny konkurranse for vår tranindustri. Det er ingen grunn til å anta at det kunstige eller rettere sagt syntetiske vitamin ikke er like godt som det naturlige — det vil bli en jamnføring av produktene i fremtiden som tranindustrien helt ut er oppmerksom på og vil møte, særlig gjennom et nøyere studium av fiskeleverens biologiske verdi.

Fiskeleveren er riktignok et biprodukt i fiskeriene, men har vært og er et viktig biprodukt. Likeså har fiskeroggnen en betydelig verdi, selv om hovedparten av vår torskerogn brukes til agn ved sardin fisket i Frankrike, Spania og Portugal, og ikke som mange tror legges i bokser som hermetisk toskerogn.

Som bekjent er det bare hunfisken som har rogn, hankjønnnet yter her som ofte på landjorden et ytterst beskjedent bidrag — tenk bare på hønen og hanen.

Hanfiskens andel — det vi kaller melken, sperma, betyr likevel en skjelden råstoffkilde for en klasse stoffer som muligens kan få praktisk betydning selv om de i dag mer har interesse for forskningsformål, en særegen gruppe av det vi kaller nucleinsyrer, og som er en vesentlig bestanddel av alle cellekjerner.

Fiskeindustrien er overmåte allsidig — først og fremst er den en næringsmiddelindustri og en kjemisk-teknisk industri. Den har bruk for alle våre naturvitenskapelige erkjennelser og må nyttiggjøre seg alle tekniske fremskritt på en rekke felter. Vi må ta det som et uttrykk for forståelsen av dette at det allerede i 1891 ble opprettet en forsøksstasjon for fiskeriprodukter i Bergen etter initiativ fra Selskapet for de norske Fiskeriers Fremme. Da den faglige fiskeridireksjon, Fiskeridirektoratet, som i disse dager kan feire sin 50 årige beståen, ble instituert noen år etter, ble denne Statens Fiskeriforsøksstasjon inkorporert i det nye Fiskeridirektorat. I årenes løp er den blitt utviklet til et sentralinstitutt for fiskeriteknologisk forskning og har fått det korte og greie navn: Fiskeridirektoratets Kjemisk-Tekniske Forskningsinstitut. I daglig tale kaller vi det imidlertid Fiskerilaboratoriet.

Det vil føre alt for langt her å gi en oversikt over Instituttets virksomhet i dag og ennå mindre over virksomheten i det forløpne halvthundre år. Utviklingen av fiskeindustrien gjenspeiler seg i Fiskerilaboratoriets oppbygging: Den mer og mer kompliserte struktur i spørsmålene som krever inn-

Ilandbrakt fisk til Måløy og omegn i tiden 1. januar —4. november 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Iset	Saltet	Hermetikk	Hengt	Fiske-mel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	280	246	34	—	—	—
Sei	1)749	375	40	76	30	228
Lange	357	179	178	—	—	—
Brosme	183	109	74	—	—	—
Hyse	118	118	—	—	—	—
Kveite	94	94	—	—	—	—
Gullflyndre	3	3	—	—	—	—
Skate	9	9	—	—	—	—
Annen fisk .	2	2	—	—	—	—
Størje	165	165	—	—	—	—
Håbrand ...	56	56	—	—	—	—
Pigghå	4 453	4 203	—	—	—	250
Hummer ...	17	17	—	—	—	—
Reker	5	5	—	—	—	—
Krabbe ...	22	—	—	22	—	—
I alt	6 513	5 581	326	98	30	478

1) Herav 79 tonn levende.

gående kjennskap til en rekke felter og medfører mer spesialisering og nødvendigheten av forskjellige avdelinger som kan bearbeide sine spesielle områder. Virksomheten spenner helt fra det rent tekniske, det maskinelle og apparaturmessige i fiskeindustrien, over undersøkelse av selve prosessene til det rent kjemiske og biologiske grunnlag i spørsmålet om råstoffenes og produktenes egenskaper. Et eksempel på hvor meget arbeid som kan ligge bak en liten detalj i det komplekse av spørsmål en blir stillet overfor, kan vi nevne harskningen i fete fiskeslag og oljer.

Harskningsprosessene som har vært studert i 50 år byr fremdeles på mange uløste problemer. Men dette betyr ikke at man ikke er kommet noen vei. En rekke faktorer er belyst og har gitt grunnlag for å bekjempe harskningen på flere fronter: gjennom beskyttelse av varene mot surstoff, utelukke lys, unngå fremmede stoffer som aksellererer harskningen, anvendelse av lave temperaturer.

Perneciøs anemi, som er en ordartet blodsykdom, er det ikke Fiskerilaboratoriets oppgave å studere. Men vi er meget interessert i at sykdommen kan motvirkes ved å sette til livs store mengder fersk lever og at man videre har funnet at det virksomme stoff er et B-vitamin, B—12, og at vi tilsynelatende har store kilder for dette i fiskeindustrien. Videre interesserer det oss at det synes å ha sammenheng med visse vekstfaktorer som f. eks. kunne ha betydning for fiskemel som førststoff. Men vi må også ta hensyn til at for å nyttiggjøre oss slike stoffer kan det kreves forandringer i de fremstillingsprosesser vi nå bruker med store konsekvenser for teknisk utrustning som nøye må vurderes.

En liten detalj kan på denne måte gi oppgaver som kan kreve årelangt arbeid for flere medarbeidere.

Skal vi definere instituttets oppgave blir det kort og godt: på basis av våre naturvitenskapelige erkjennelser og med hjelp av alle grener av moderne teknikk å kunne bidra til at vi får den størst mulige nytte av hva fiskeriene gir oss.